

Сыктывса УДАДНИК

СССР-са ПЕРВОЈ СОЗЫВА ВЕРХОВНОЈ СѳВЕТЛѳН КОЈМѳѳ СЕССИЈА

СССР-лѳн Международнѳј положенїе да ортсыса полїтика ЈЫЛЫС

СССР-са Верховнѳј Сѳветлѳн Којмѳѳ Сессїја вылын СССР Народнѳј Комїссарјас Сѳветса председатель да Иностраннѳј Делѳјас куза Народнѳј Комїссар В. М. МОЛОТОВ јортлѳн доклад 1939 вога мај 31 лунѳ

Депутат јортјас! Депутатјас-лѳн предложенїе кывзыны Верховнѳј Сѳвет Сессїја вылын Наркоминделлыс јубртѳм тыр-выѳ гѳгѳрвоана. Бѳрја кадын международнѳј обстановканы лоїсны серјознѳј вежсѳмјас. Тајѳ вежсѳмјасыс, миролюбївѳј державајас вїѳѳдлас боксаң, тѳѳчымѳн омѳлтѳѳїсны международнѳј положенїе.

Ми їмеїтам ѳни делѳ агрессївнѳј государствојас полїтикалѳн, — ѳтарсаң, да демократїческѳј странајас невмешательство полїтикалѳн, — мѳдарсаң, тѳѳса резултатјаскѳѳ. Агрессївнѳј странајасса представїтельјас абу прѳтївѳѳ ѳни ошјысыштны агрессїја полїтикалѳн шедѳм резултатјасѳн-нїн. Мыј, мыј, а ошјысѳмын тырмытѳмлун тани оз наблудајтчы (залын гажа оживленїе). Коллективнѳј безопасност полїтикаыс вещьыс да агрессїялы непротївленїе полїтика нубдыс демократїческѳј странајасса представїтельјас старайтѳѳны чїнтыны международнѳј обстановканы лѳѳм омѳлтѳѳмлыс тѳѳчанлун. Најѳ пыр нѳшта занїмајтѳѳны, меѳгасѳѳ, общественнѳј мненїе „успокоїтѳмѳн“, вїѳ вѳѳѳмѳн, мыј нїнѳм тѳѳчанаыс бѳрја кадын ез ло.

Международнѳј олѳмыс муныс событїејас дѳнјалѳмын Сѳветскѳј Сојузлѳн позїцїяыс торјалѳ сїѳ і мѳѳ сторонаыслѳн позїцїяыс. Сїѳ, кыѳı быѳѳнлы гѳгѳрвоана, некущѳм случајын оз вермы лоны заподозрїтѳма агрессорјасы кущѳмкѳ сочувствїеын. Сїѳ чужѳѳј сїѳжѳ збыл омѳлтѳѳм международнѳј положенїе быѳгїкас замазываетѳмлы. Мїјанлы јаснѳ, мыј международнѳј положенїеын лѳѳм збыл вежсѳмјас общественнѳј мненїеыс ѳѳбны зїлѳмјасыс колѳ прѳтивопоставїтны фактјас.

Секї лѳѳ тыдалана, мыј „успокоїтѳмѳн“ речјас да ставтјас колѳны сѳмын налы, кодї оз кѳсјы мешајтны агрессїја воѳѳ развївајтѳѳмлы, наѳѳїтѳѳмѳн всекѳѳны агрессїја, сїѳ шуны, јонжыка лїѳѳ омѳлжыка „прїмїтны позана“ направленїеын.

Нѳшта неважѳн-на Англїјаса да Францїјаса авторїтетнѳј представїтельјас старайтѳѳны успокоїтны асланыс странајасса общественнѳј мненїеѳѳ злополучнѳј мјунхенскѳј соглашенїеыс успејас ошкѳѳмѳн. Најѳ вїставлїсны, мыј Мјунхенын сентябрскѳј соглашенїе ез лез јевропејскѳј војна, Чехо-словакїјасаң сравнїтельнѳ не сеѳѳѳмнїн гырыс уступкајасѳн. Уналы і секї кажїтчїс, мыј Англїјаса да Францїјаса представїтельјас мунїсны Мјунхенын Чехо-Словакїја шїѳѳт вестѳ асланыс уступкајасын ылѳзжык, та ылѳ налѳн право їмеїтѳм дорыс. Мјунхенскѳј соглашенїе вѳлї, сїѳ шуны, невмешательство полїтикалѳн кулминационнѳј пунктѳн, агрессївнѳј странајаскѳѳ соглашательствѳлѳн кулминационнѳј пунктѳн. А кущѳм резултатјасѳѳ тајѳ полїтикаыс вайѳѳїс? Дугѳѳѳїс-ѳ агрессїја мјунхенскѳј соглашенїе? Нѳѳї. Мѳѳарѳѳ, Германїја ез ограничїтчы Мјунхенын получїтѳм уступкајасѳн, мѳѳвогѳн-кѳ ѳемецјасѳн населїтѳм Суѳетскѳј рајонјас получїтѳмѳн. Германїја мунїс воѳѳѳ прѳѳѳт гырыс славјанскѳј государствојасыс ѳїѳѳс—Чехо-Словакїја бырѳѳѳмѳн. 1938 вога сентябрсаң, кор состоїтчїс мјунхенскѳј соглашенїе, колїс не уна кад, а 1939 вога мартын Германїја помалїс-нїн Чехо-Словакїја сушществїутѳѳмѳн. Германїялы удајтчїс тајѳс нубдны кѳѳ кодсаң-кѳ сопротївленїе-тѳѳ, сеѳѳѳм шылыда, мыј кыптѳѳ вопрос, мыјѳн, збылысѳѳ, вѳлї

Мјунхенын совещанїелѳн збылыс целыс?

Век-жѳѳ, Чехо-Словакїја бырѳѳѳѳм, мјунхенскѳј соглашенїеыс паныд, петкѳѳдлїс став мїрлы, мыјѳ вайѳѳїс невмешательство полїтика, кодї шедѳѳїс Мјунхенын, воѳѳ шуны, ассыс высшѳј точкасѳѳ. Тајѳ полїтикаыслѳн провалыс лоїс тыдалана. Но страна-агрессорјас воѳѳ кутїсны асланыс полїтикаѳѳ. Германїја мырѳѳїс Лїтовскѳј республикалыс Мемел да Мемелскѳј област. Кыѳı тѳѳса, Италїја сїѳ-жѳѳ ез кол долгаѳн. Апрель тѳлысын Италїја помалїс независїмѳј государствокѳѳ—Албанїякѳѳ.

Та бѳрын нїнѳм абу удївїтѳѳнѳјыс сыын, мыј апрел помын аслас ѳтї речѳн германскѳј государствоса глава бырѳѳїс кык важнѳј международнѳј договор: Германїялыс Англїякѳѳ морскѳј соглашенїе да Германїја да Польша к о ст ы н ѳ е н а п а ѳ е н і е ј ы л ы с пакт. Аслас кадѳ тајѳ договорјасыслы сетѳылїс ыжыд международнѳј тѳѳчанлун. Но, Германїја зев прѳѳѳт разѳделајтчїс тајѳ договорјасыскѳѳ некущѳм формалностјаскѳѳ лыѳѳыстѳг. Тащѳм вѳлї Германїялѳн вѳчакык Амерїкаса Сојѳѳїоннѳј Штатјасса прѳзїдентлѳн миролюбїе дүхѳн јїжтысѳм предложенїе ылѳѳ.

Делѳыс ез ограничївајтчы кык международнѳј договор расторгнїтѳѳмѳн. Германїја да Италїја мунїсны воѳѳѳ. Тајѳ лунјасѳ јѳѳѳѳма на костын заклучїтѳм војенно-полїтїческѳј договор. Тајѳ договорыс їмеїтѳ аслас поѳулын наступательнѳј характер. Тајѳ договор сертїыс Германїја да Италїја долженѳѳ подѳержївајтны ѳта мѳѳсѳ лубѳѳї војеннѳј дѳїствїејасын, кодї заводїтѳѳ тајѳ странајасыс (Воѳѳ вїѳѳѳ 2-ѳѳ лїстбокыс)

В. М. Молотов јорт докладлөн продолженіе

отинас, лубој агрессија, лубој наступателној војна вклучајтѹмѹн. Нѹшта зѹк на неважѹн Германија да Италија костын матыстѹм тупкыссылѹс, бытѹкѹ, коммунизмкѹд ѹтувја тыш коланлунѹн. Та могыс не еща шумѹтисны сѹз шусана „антикоминтерновскѹј пакт“ јылыс. Антикоминтерновскѹј шумѹха ворѹс аслас кадѹ известнѹј рѹл вынманѹје отвлекѹтѹм вылѹ. Онѹ агрессорјас оз-нын лыдѹфыны коланаѹн ѹбѹсасны шѹрма сајѹ. Германија да Италија костын војенно-полѹтичѹскѹј договорын абу-нын нѹ ѹтѹ звук Коминтерн-кѹд тышкасѹм јылыс. Но сы пыдѹи Германијаса да Италијаса госуларственнѹј ѹеателјас да печат определоннѹ дѹеатлѹны, мыј тајѹ договорѹ вескѹдѹма бурѹц главнѹј јевропейскѹј демократѹчѹскѹј странајаслы паныд.

Кажѹтѹ јаснѹ, мыј вајѹдѹм фактјасыс вѹсталѹны международнѹј обстановканын серјознѹј ѹмѹлтѹм емлун јылыс.

Такѹд јѹтѹдын Јевропаса неагрессивнѹј странајаслѹн самѹј полѹтикаканын сѹз-жѹ лоѹсны кушѹмкѹ вежсѹмјас агрессијалы прѹтивоѹејствѹјелан. Кушѹм серјознѹјѹе тајѹ вежсѹмјасыс—мѹ нѹшта вѹѹдлам. А ѹнѹ оз поѹ весѹт шуны, ем-ѹ тајѹ странајасыслѹн серјознѹј кѹсѹм ѹткажѹтчыны невмешательство полѹтикакыс, агрессија воѹѹ паскалѹмлы непротивленѹје полѹтикакыс. Оз-ѹ случѹтчы сѹз, мыј ѹтѹ рајонјасын агрессија ограничѹтѹмѹ тајѹ странајасыслѹн ѹмеѹтчыс зѹлѹм, оз кут служѹтчы прѹпятствѹјѹебн мукѹд рајонјасын агрессија раѹмлы? Тащѹм вопросјасыс сувтѹдѹбѹны ѹ граница сајса буржуазнѹј печатлѹн ѹткымын органјасын. Та вѹсна мѹ долженѹе лѹны бѹѹтѹелнѹјѹн. Мѹ сулалам мѹр ѹелѹ вѹсна да агрессијалыс воѹѹ паскалѹм легѹтѹм вѹсна. Мѹ долженѹе помѹтны Сталин јортѹн выдѹвѹнѹтѹм положенѹје: „соблудајтны осторожност да не сетны кыскыны конфликтјасѹ мѹжанлыс страна војна прѹвокаторјаслы, кодјас велалѹмаѹс куравны жар јѹз кѹјасѹн“. Сѹмын тајѹ случајас мѹ кужам помѹѹ дорјыны мѹжан страналыс ѹнтересјас да всеобщѹј мѹрлыс ѹнтересјас.

Но ем вел уна прѹзнакјас сылѹн, мыј Јевропаса демократѹчѹскѹј странајасын пыр јонжыка-воѹны невмешательство по-

лѹтикакыс провал гѹгѹрвоѹмѹ, воѹны агрессијалы паныд мѹро-лубѹвѹјѹ дѹржавајаслыс ѹтувја фронт лѹсѹдѹм вылѹ мерајас да тујјас јонжыка серјознѹј корсѹмјас коланлун гѹгѹрвоѹмѹ. Се-щѹм странаын, кыѹи Англија, кутисны гѹраа кывны речјас ортсыса полѹтика крутѹја вежны коланлун јылыс. Мѹ, ѹерт, гѹгѹрвоам словеснѹј зајавленѹјејас да збыл полѹтика костын торјалѹмѹсѹ. Нѹ век-жѹ оз поѹ не пасјыны, мыј тајѹ речјасыс абу случајнѹјѹс. Со ѹткымын фактјас. Англија да Польша костын ез сушѹществѹјтлы взаѹмопомощ јылыс пакт. Онѹ тајѹ пакт јывсыс решенѹје прѹмѹтѹма. Тајѹ соглашенѹјеyslѹн тѹдчанлуныс сѹмын усѹлѹвајтѹ сѹјѹн, мыј Германија орѹдѹс Польшакѹд ненапаѹенѹје јылыс пакт. Оз поѹ не прѹзнајтны, мыј Англија да Польша костын взаѹмопомощ јылыс пакт пырѹ вежсѹм јевропейскѹј обстановкѹд. Лѹбѹ, воѹѹ. Англија да Турѹција костын ез вѹв взаѹмопомощ јылыс пакт, бѹрја кадын жѹ Англија да Турѹција костын взаѹмопомощ јылыс известнѹј соглашенѹје лоѹс нын. ѹ тајѹ фактыс пыртѹ асыс вежсѹм международнѹј обстановкѹд.

Тајѹ выл фактјасыскѹд јѹтѹдын бѹрја кадколастса характернѹј чертајасыс ѹтѹн колѹ прѹзнајтны неагрессивнѹј јевропейскѹј дѹржавајаслыс зѹлѹм кыскыны СССР-ѹс агрессијалы прѹтивоѹејствѹјтан ѹелѹын сотруднѹчајтѹмѹ. Гѹгѹрвоана, мыј тајѹ зѹлѹмыс заслужѹвајтѹ вынманѹје. Татыс петѹмѹн Советскѹј правѹтельство прѹмѹтѹс Англијалыс да Франѹцијалыс прѹдложенѹје сорнѹтѹмјас јылыс, кодјас ѹмеѹтѹны цел јонмѹдны полѹтичѹскѹј ѹношенѹјејас СССР, Англија да Франѹција костын да лѹсѹдны мѹрлыс фронт агрессија воѹѹ паскѹдѹмлы паныд.

Кыѹи мѹ определајтам мѹжанлыс могјас ѹнѹја кадса международнѹј обстановканын? Мѹ лыдѹдам, мыј најѹ мунѹны мукѹд неагрессивнѹј странајаслѹн ѹнтересјас вѹз куѹа. Најѹ лѹдны сыын, меѹмы сувтѹдны агрессијалыс воѹѹ разѹвајтѹчѹм, да та могыс лѹсѹдны неагрессивнѹј дѹржавајаслыс наѹежнѹј да еффеѹтивнѹј оборѹнѹтѹелнѹј фронт.

Англијскѹј да франѹцускѹј правѹтельствојаслѹн мѹжанлы вѹчѹм прѹдложенѹјејаскѹд јѹтѹдын Советскѹј правѹтельство пырѹс бѹрјајаскѹд сорнѹтѹмјасѹ аг-

рессијакѹд тышкасан колана мерајас јылыс. Тајѹ вѹлѹ нѹшта тавоса апрѹл шѹрын. Сеѹи завоѹѹтѹчѹм сорнѹтѹмјас нѹшта абу на помалѹма. Но сеѹи нын поѹѹ вѹлѹ аѹзыны, мыј збылыс кѹ кѹсѹдны лѹсѹдны агрессија наступѹјтѹмлы паныд мѹролубѹвѹј странајаслыс ѹееспѹсѹбнѹј фронт, то та могыс колѹны, кыѹи мѹнѹмум, тащѹм условѹјејас: Англија, Франѹција да СССР костын агрессијалы паныд взаѹмопомощ куѹа еффеѹтивнѹј пакт заклучѹтѹм, кодѹ ѹмеѹтѹ зѹк сѹмын оборѹнѹтѹелнѹј характер; Англијасан, Франѹцијасан да СССР-сан Централнѹј да Асыывыв Јевропаса госуларствојасѹс, на лыдѹ СССР-кѹд зѹк став пограничнѹј јевропейскѹј странајасѹс вклучајтѹмѹн, агрессорјас ускѹдѹчѹмыс гаранѹтѹјтѹм; Англија, Франѹција да СССР костын конкретнѹј соглашенѹје заклучѹтѹм пыр-жѹ сетан да еффеѹтивнѹј ѹтѹдѹлѹн формајас да раѹмерјас јылыс, кодѹ сетѹ ѹта мѹдлы да гаранѹтѹјтан госуларствојаслы агрессорјаслѹн напаѹенѹје случајын.

Тащѹм мѹжан мѹненѹје, кодѹс мѹ некодлы ѹгѹ кѹвјалѹј, но код вѹсна мѹ сулалам. Мѹ ѹг требѹјтѹј мѹжанлыс вѹѹдлас прѹмѹтѹм да некодѹс ѹг корѹј та јылыс. Но мѹ лыдѹдам, мыј тајѹ вѹѹдласыс збыл вѹчѹвајѹ мѹролубѹвѹј госуларствојаслѹн безѹпапност ѹнтересјаслы.

Тајѹ вѹлѹ ескѹ зѹк сѹмын оборѹнѹтѹелнѹј характера соглашенѹје, кодѹ ѹејствѹјтѹ агрессорјасан напаѹенѹјѹлы паныд да вужсаныс торјалѹ сѹјѹ војеннѹј да наступателнѹј сојузсыс, кодѹс заклучѹтѹсны неважѹн асланыс костын Германија да Италија.

Гѹгѹрвоана, мыј тащѹм соглашенѹјеyslѹн подулыс ем взаѹмностлѹн да ѹткоѹ ѹбјазанностјаслѹн прѹнцип.

Колѹ пасјыны, мыј ѹткымын англо-франѹцускѹј прѹдложенѹјејасын тајѹ елементарнѹј прѹнципыс ез аѹзы ас ѹинас благо-склоннѹј ѹношенѹје. Агрессорјаслѹн вескыд напаѹенѹјеыс ѹ асланыс костын ѹ Польшакѹд взаѹмопомощ пактјасѹн аснысѹ гаранѹтѹјтѹмѹн да асланыс Польша да Румынија вылѹ агрессорјаслѹн напаѹенѹје случајын СССР-лыс ѹтѹсѹ ѹбеспѹчивѹјтѹмѹн, англѹчана да франѹцускѹ колѹлысны вѹссѹбнѹ вопрос—вермас-ѹ СССР аслас ѹчерѹдын расчѹтѹвајтны најѹсан ѹтѹсѹ вылѹ сы вылѹ агрессорјасан вескыд

В. М. Молотов јорт докладлөн продолженіе

нападеніе случајн, сіз-жѳ кы-
зі коллісны воссѳн і мѳд воп-
рос—вермасны-ѳ најѳ примітны
участіе СССР-кѳд граничітыс
посны госуларствојасѳс гаранті-
рујтѳмын, кодјас тупкѳны СССР-
лыс рытыв-вој границајас, најѳ
кѳ оз вермыны дорјыны ассы-
ныс нејтралітет агрессорјас на-
паденіеыс.

Артмыліс, ташѳм ногѳн, не-
равнѳј положеніе СССР-лы.

Бѳрја лунјасѳ воісны выл ан-
гло-французскѳј предложеніејас.
Тајѳ предложеніејасас прізнатѳ-
нѳн агрессорјаслѳн вес-
кыд нападеніе случај вылѳ
взаімност условіејас вылын
Англіја, Франціја да СССР кѳ-
стын взаимопомощ прінціп. Та-
јѳ, ферт, восков воѳд. Кѳт кол-
лѳ пасјыны, мыј сіјѳс кышалѳ-
ма сешѳм оговоркајасѳн—Наці-
јајас лыга уставлѳн ѳткымын
пунктјас јылыс оговоркаѳз,—
мыј сіјѳ вермас лѳны фіктивнѳј
воѳд восколѳн. Мыј інмѳ Цент-
ралнѳј да Асыввыв Јевропаса
странајаслы гарантіјајас јылыс
вопросы, то тані інѳм пред-
ложеніејасыс оз вѳчны неку-
шѳм прогресс, віѳдныкѳ делѳ
вылас взаимност віѳдлас бѳ-
ксаѳ. Најѳ предусматривајтѳны
СССР-лы ѳтѳѳг сіјѳ вѳт страна
отношеніеын, кодјаслы англї-
чана да французјас сетісны-нѳн
гарантіја јылыс кѳсјысѳм, но
најѳ нѳнѳм оз вѳставны асланыс
ѳтѳѳг јылыс СССР-лѳн рытыв-
вој граница вылын сіјѳ кујім
странаыслы, кодјаслѳн вермас
лѳны оз тырмы вынјасыс дор-
јыны ассыныс нејтралітет аг-
рессорјаслѳн нападеніе случај-
нѳн.

Но Сѳветскѳј Сојуз оз вермы
бостны ас вылас ѳбязателство
інѳм вѳт страна отношеніеын,
сылѳн рытыв-вој граница вылын
расположитѳм кујім страна от-
ношеніеын гарантіја получѳт-
тѳг.

Тазі сумалѳ делѳыс Англіја-
кѳд да Франціјакѳд сорнѳтчѳм-
јас куза.

Англіјакѳд да Франціјакѳд
сорнѳтчѳмјас нубѳѳмѳн, мѳ зік
ог лыѳѳѳј коланаѳн ѳтказывајт-
чыны делѳѳѳј јѳтѳдјасыс сешѳм
странајаскѳд, кызі Германіја да
Італїја. Нѳшта колѳм во заво-
ѳтѳчѳгѳн-на, германскѳј правѳ-
телство воѳмѳтчѳм сертѳ, за-
воѳтѳчысны сорнѳтчѳмјас торго-
вѳј соглашеніе да выл кре-
ѳтјас јылыс. Секі Германіјасан
міјанлы вѳлі вѳѳѳма предложе-
ніе 200 мільіон марка сумма-

ын выл креѳт сетѳм јылыс. Сы
вѳсна мыј тајѳ выл економї-
ческѳј соглашеніеыслѳн ус-
ловіејас јывсыс мѳ секі ег сор-
нѳтчѳлѳј, то вопросѳ вѳлі снѳ-
мітѳма. 1938 во помын герман-
скѳј правѳтелство вылыс сув-
тѳдїс вопрос економїческѳј сор-
нѳтчѳмјас јылыс да 200 мільіон
марка суммаын креѳт сетѳм
јылыс. Секі Германіјасан вѳлі
выраѳтѳма даслыв мунны некы-
мын уступка вылѳ. 1939 во за-
воѳтѳчѳгѳн Наркомвнешторглы
вѳлі јубѳртѳма сы јылыс, мыј
тајѳ сорнѳтчѳмјас мѳгыс Моск-
ваѳ петѳ спеціалнѳј германскѳј
представѳтел г. Шнуре. Но сес-
са, г. Шнуре пыѳѳї, тајѳ сор-
нѳтчѳмјасѳ вѳлі поручѳтѳма
Москвын Германскѳј посол Г.
Шуленбурглы, кодјасѳс вѳлі
ѳрѳѳѳма разногласіејас вѳсна.
ѳткымын прїзнакјас сертѳ арта-
лѳмѳн абу ісклучѳтѳма, мыј сор-
нѳтчѳмјас вермасны завоѳтѳчыны
вылыс.

Верма нѳшта сотыны, мыј
Італїјакѳд неважѳн вѳлі кыры-
малѳма 1939 во вылѳ кыкнан
странаыслы выгоднѳј торговѳј
соглашеніе.

Кызі тѳдса, тавѳса феврал
тѳлысын вѳлі јѳзѳѳѳма спеціал-
нѳј јубѳртѳм кодѳ подтврѳждајтѳ
тѳ СССР да Польша кѳстын
добрососедскѳј отношеніејас
развивајтѳм. Польшакѳд мѳјан
взаімоотношеніејасын колѳ
констатїрујтны ізвестнѳј ѳбш-
щѳј бурѳѳм. Мѳдарсаѳ, март
тѳлысын заклучѳтѳм торговѳј
соглашеніе вермас тѳдчымѳн
кыпѳѳны СССР да Польша кѳ-
стын товарооборот.

Дружественнѳј Турціјакѳд мѳ-
јан отношеніејас развивајтѳѳны
нормалнѳ. Анкараѳ Потемкін
јортлѳн інформационнѳј целјасѳн
неважѳнса ветлѳм імеітїс ыжыд
положитѳлнѳј тѳдчавлун.

Международнѳј олѳм вопрос-
јасыс, кодјас бостісны бѳрја
кадын ыжыд тѳдчанлун СССР-
лы, колѳ сувтлыны Аландскѳј
діјаслѳн проблема вылѳ. Тѳ тѳ-
даныд, мыј тајѳ діјасыс
с о в о ы с д ы р ж ы к
прїнадлежитїсны Россїјалы. Ок-
табрскѳј револуціја результа-
тын Фінландїја получѳтїс неза-
вісімост. Мѳјан странакѳд дого-
вор сертѳ Фінландїја получѳтїс
сіз-жѳ і Аландскѳј діјас. 1921
воын дас странаѳн: Фінландї-
јаѳн, Естонїјаѳн, Латвіјаѳн,
Польшаѳн, Швеціјаѳн, давіјаѳн,
Германїјаѳн, Англіјаѳн, Фран-
ціјаѳн да Італїјаѳн вѳлі кыры-

малѳма конвенціја, кодѳ запрѳ-
щајтїс, кызі сіјѳ вѳлі і војѳѳр,
Аландскѳј діјас вооружѳтѳм.
Капіталїстїческѳј странајасса
правѳтелствојас вѳчісны тајѳс
с ѳ в е т с к ѳ ј представѳтелјас
участївѳјтѳѳг. 1921 воын војнаѳн
да іностраннѳј интервенціјаѳн
подорвѳтѳм Сѳветскѳј респуб-
лыка верміс ѳѳмын прѳтестујтнѳ
СССР отношеніеын тајѳ без-
законнѳј актыслы паныд. Но і
секі мѳјанда дорсаѳн вѳлі јаснѳја
да неѳтчыд зајавѳтѳма, мыј
Сѳветскѳј Сојуз оз вермы
колччыны тајѳ вопроссыс бѳкѳ,
мыј Аландскѳј діјаслы јурїдї-
ческѳј статус вежѳм абу поза-
на мѳјан странаыслы інтересјас
нарушајтѳмѳн.

Аландскѳј діјаслѳн важностыс
Балтїјскѳј морены најѳ страте-
гїческѳј положеніеын. Аланд-
скѳј діјас вооружајтѳмјас вер-
масны лѳны іспѳлзујтѳмаѳс
СССР-лы враждебнѳј целјасын.
Фінскѳј залївѳ пыранїнсаѳн не-
ылын нахоѳтѳчѳмѳн, вооружѳ-
тѳм Аландскѳј діјас вермасны
послужѳтны сы вылѳ, медым
тупкыны СССР-лы Фінскѳј залї-
вѳ пыранїнјас да петанїнјас,
та вѳсна ѳнї, кор фінландскѳј
правѳтелство, Швеціјакѳд ѳтла-
ын, кѳсјѳ нубѳны Аландскѳј
діјас вооружѳтан ыжыд план,
Сѳветскѳј правѳтелство јуалїс
фінландскѳј правѳтелствоылыс
даннѳјјас інѳм вооруженіејас-
лѳн целјас да характер јылыс.
Сы пыѳѳї, медым мунны вѳча
Сѳветскѳј Сојузлѳн тајѳ тыр-
выјѳ јестественнѳј кѳсјѳмыслы,
фінландскѳј правѳтелство ѳтка-
житїс СССР-лы соответствувѳ-
щѳј сведеніејас да разјасненї-
ејас сетѳмын. Та дырїѳ војеннѳј
тајна вылѳ ыстысѳмјас, кызі
абу ѳѳкыд гѳѳѳрвоны, зік абу
убедѳтелнѳјѳс. Јубѳртїс-жѳ фін-
ландскѳј правѳтелство Аланд-
скѳј діјас вооружѳтѳмлыс ас-
сыс планѳ мѳд правѳтелствоылы
—Швеціјаса правѳтелствоылы. І
не ѳѳмын јубѳртїс, а кыскїс сіјѳс
вооруженіејаслыс став тајѳ
планѳ олѳмѳ пѳртѳмын участ-
вувѳтѳмѳ. Но сек-жѳ, 1921 вѳса
конвенціја с е р т ѳ і, Швеціја
н е к у щ ѳ м особѳј право-
јасѳн та сертѳ оз ползујтчы.
Мѳдар бѳксаѳн, Аландскѳј діјас
вооружѳтан вопросын Сѳветскѳј
Сојузлѳн заінтересованностыс
не ѳѳмын абу іѳѳтжык, а ыжыд-
жык, Швеціјалѳн дорсе.

Фінландскѳј да шведскѳј пра-
вѳтелствојас предложеніе сер-
(Помѳѳ віѳѳд 4-ѳѳ лїстѳкыны)

В. М. Молотов јорт докладлөн пом

чы, 1921 воста конвенција пересмотритом жылые вопрос обсуждайтеис Націяјас лгалдн сдмын-на помасом Советын, код санкціјакд тајо конвенціяыс оз вермы лоны пересмотритома, сы всна мыј дас государствоны конвенција влі заклучитома 1921 воста јун 24 лунд Націяјас лига Советлн соответствующој шум подув вылын. Советској Сојузса представителлн возраженіејас всна, Лига Советын ез вермы лоны јединогласіе, код колд Совет решеніе выл. Лига Советын обсужденіелн результатјасыс тодсае. Націяјас лгалдн Совет ез одобрит Финландіялыс да Шведіялыс предложеніесд. Сіјо ез сет санкція 1921 воста конвенција пересмотритом выл. Тыдал, финландској правителство вчас соответствующој вывод тајо положеніесыс. Брја кадса международној событіејас светын аландској вопрос бостіс Советској Сојузлы торјон серјозној тдчанлун. Мі огд лыфддј позанадн міритчыны мјан страна обороналы ыжыд тдчанлун імеітыс тајо вопросас СССР-лыс інтересјас кушдмкд ігнорірујтм ледмкд.

Зев женьда сувтла далнеј Восток вопросјас выл да Јапоніјакд мјан отношеніејас выл.

Медса ыжыд тдчанлун тавотані імеітисны рыболовној вопрос куза Јапоніјакд мјан сорнитчомјас. Кызі тдса, Приморјын, Охотској морейн, Сахалын вылын да Камчаткаын јапонецјас імеітны мјанын уналыда рыболовној промыселјас. Колдм во пом кежлд налн лоіс-ын 384 рыболовној участок. Но, конвенціалдн срокис, код подув вылын јапонецјас получајтлісны тајо рыболовној участкасд, коліс-ын. Уна рыболовној участкаслы колісны і арендадн војддр установітлм срокјас. Такд јтддын, Советској Правителство збводітчіс рыболовној вопрос куза Јапоніјакд сорнитчомјасд. Міјанса влі зајавітома, мыј участкаслыс ізвестној лыд, кодјаслн аренда куза установітм срокјас коліс, оз вермы лоны сетмадс јапонецјас распораженіеб, мјан імеітчыс стратегіческој соображеніејас всна. Міјан позіціалдн тыдалана обоснованност выл віддтдг, јапонскојла дорса влі

петкдлдома советској віддласлы ыжыд сопротивленіе. Сыр кадса сорнитчомјас результаты, 37 рыболовној участок влі бостма јапонецјаслыс, а мукд местајасын налы влі сетма 10 выл участок. Та ббрын конвенціалыс дејствіе влі нуждома ншта дтн во кежлд. Јапоніјакд тајо соглашеніеыс імеіто ыжыд політческој тдчанлун. Торјон-ын сы всна, мыј јапонској реакціонној кругјасса вставсд влі вчдма сы могыс, медым тдчддны тајо делдыслыс політческој сторонасд, быдсікас угрозајасд. Но, јапонској реакціонерјас ншта дтчыд вермісны убедітчыны сыын, мыј Советској Сојуз дінд угрозајас оз воны целдч (бурној аплодіментјас), а советској государстводн правојасыс чорыд защита улын (бурној аплодіментјас).

Оні, пограничној вопросјас жылыс.

Кажітчд, кад-ын гдгдрвоны, кодлы колд, мыј Советској Правителство оз кут терпітны аслас границајас вылын јапономанчжурској воісској частјасса некушдм провокаціяјас. Оні та жылыс колд ускддны тдввыл і Монгольској Народној Республікадн границајас отношеніеын. СССР да Монгольској Народној Республіка костын взаіпомощжылыс существујтыс договор серті, мі лыддам асланым објазанностдн сетны Монгольској Народној Республікалы колана отсб сылыс границајасд відмын. Мі серјозноја относітчам сешдм торјас дінд, кызі взаіпомощжылыс договор, кодс кырымадма Советској Правителство-дн. Ме должен предупредітны, мыј Монгольској Народној Р е с п у б л и к а л ы с г р а н и ц а ј а с , в з а і м о п о м о щ ж ы л ы с м ј а н к о с т ы н з а к л ы ч і т о м д о г о в о р к у з а , м і к у т а м д о р ј ы н ы с і з ж о р е ш і т е л ь н о ј а , к ы з і і а с с ы н ы м с о б с т в е н н о ј г р а н и ц а (б у р н о ј а п л о д і м е н т ј а с) . К а д г д г д р в о н ы , м ы ј Ј а п о н і ј а л ы п а н ы д а г р е с с і ј а ы н м ы ж а л о м ј а с , к о д ј а с о с у в т d d o m a Ј а п о н і ј а д н М о н г о л ь с к о ј Н а р о д н о ј Р е с п у б л и к а с а п р а в і т е л ь с т в о л ы п а н ы д , т е ш к o d c e d a в з д о р н d j o c . К а д с і з ж o г d g d r в o н ы , м ы ј б ы д с і к а с т е р п е н і е ј ы е м п р е д е л (а п л o d і м e н т ј а с) . Т а в o c n a б у р ж ы к а с к a d d ш ы б ы т н ы С С С Р - л ы с д a М Н Р - л ы с г р а н и ц а ј а с јапано-манчжурској воісској

частјасдн пыр вылыс і вылыс повтарајтчыс провокаторскоја нарушајтмјас. Соответствующој предупреденіе мјандн вчдма і Москваын јапонској посол пыр.

Меным абу колаулун сорнитны Китај дінд мјан отношеніе жылыс. Ті бура тдданныд Сталин јортлыс зајавленіе народјасдс поддержітдм жылыс, кодјас лоісны агрессіјалдн жертвајасдн да тышкадны асланыс рдбина независимост всна. Тајо тырвыјо относітчд Китај дінд да націоналној независимост всна налн тыш дінд. Мі последователноја нудам тајо політкасд делд вылын. Тајо лдсалд сіјо могјасыскд, кодјас сулалдны мјан возын Јевропаын, а іменно агрессіја вожд паскалмлы паныд міролюбівдј державајаслыс дтувја фронт лдсддан могјаскд (бурној аплодіментјас).

СССР дні абу сіјо, мыјдн сіјо влі, шуам, 1921 воын, кор сіјо сдмын-на заводітчіс аслас мірној созідателној ужд. Колд та жылыс ускддны тдввыл, сы всна мыј дндз весіг дткымын мјан суседјас оз вермыны тыдал, гдгдрвоны тајдс (серам). Оз поз не прізнајтны і сіјдс, мыј СССР абу ын сешдм, кушдм сіјо влі ставыс 5—10 во сайын, мыј СССР-лн вынјасыс јонмісны (аплодіментјас). Советској Сојуздн ортсыса політкыс должен отражајтны международној обстановкын вежсдмјаслыс емлун да СССР-лыс, кызі м і р л д н вынјдра факторлыс содыс ролеб. Ніндм доказывајтны, мыј Советској Сојуздн ортсыса політкыс вужсаныс міролюбівдј да вескддма агрессіјалы паныд. Медса бура тајо тдса аслыныс агрессівној странајаслы (залын двіженіе). Јона сормдмдн да колебајтчдмдн локтдын тајо прбстдј істінасд гдгдрвоидмд дткымын демократіческој державајас (залын оживленіе). Но агрессіјалы збыл паныда сулалыс міролюбівдј государствојаслн дтувја фронтын Советској Сојузлы оз вермы не прінадлежітны возынмуныс радјасын места, (Став заллн бурној, дырнужалан аплодіментјас депутатјас сувтны да вчддны Молотов јортлыс овація).

Отв. ред. А. Јелохін.